

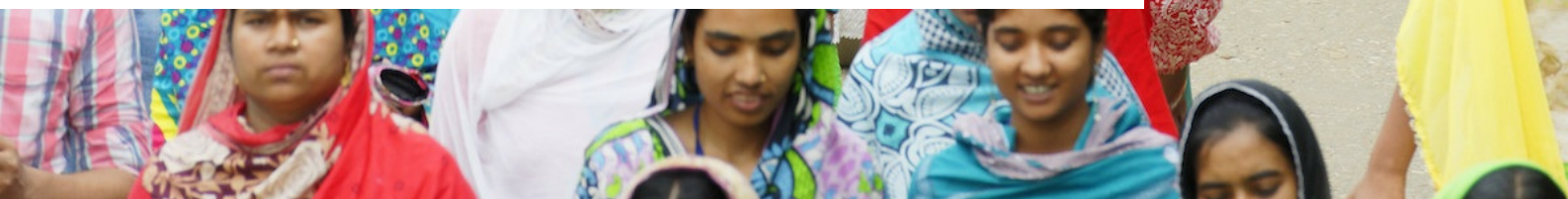


Universitetet i Oslo

Rapportering offentlige anskaffelser 2022

for offentlig sektor (ikke omfattes av åpenhetsloven)

□





Til lesere av rapporten

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker. Med dette følger stor innkjøpsmakt og et stort ansvar. Gjennom forvaltning av felleskapets ressurser skal offentlige virksomheter gå foran og ha et sirkulært og bærekraftig forbruk, og etterspørre varer og tjenester som er tilvirket etter høye etiske og sosiale standarder for arbeids- og miljøforhold i både egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Den nye åpenhetsloven (Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold) vil gi offentlig sektor et enklere arbeid med å ettergå at leverandører etterlever de forpliktelser som følger av anskaffelseslovens §5 om å respektere menneskerettighetene. I følge Oslo Economics Konsekvensutredning av lovforslaget om åpenhetsloven, så oppfyller bedriftsmedlemmer i Etisk handel Norge åpenhetslovens krav om redegjørelse for aktsomhetsvurderinger og langt på vei informasjonsplikten. Et viktig verktøy for oppdragsgivere i leverandøroppfølgingen er det nasjonale kontraktsvilkåret for ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter, som er utarbeidet av Etisk handel Norge og Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). Kontraktsvilkåret stiller krav til leverandørers aktsomhetsvurderinger i tråd med åpenhetsloven og OECDs retningslinjer.

Medlemmer i Etisk handel Norge har forpliktet seg til å bruke sin innflytelse til å øke oppslutningen om etisk handel og jobbe aktivt for å ivareta mennesker, samfunn, miljø og dyrevelferd. For medlemmer i offentlig sektor betyr det at innkjøpsmakten skal brukes på en måte som fremmer ansvarlig og bærekraftig handel og konkurranse på like vilkår mellom leverandører, der grunnleggende menneskerettigheter er en viktig komponent på lik linje med pris, miljø, kvalitet og leveringssikkerhet. En viktig målsetting er derfor at etisk handel skal bidra til at bare seriøse leverandører tildeles offentlige kontrakter. En annen, og like viktig målsetting, er at offentlig sektor anskaffer varer og tjenester på en måte som bidrar til at de som lager produktene og tjenestene får grunnleggende menneskerettigheter oppfylt og at produksjonen ikke skader miljø eller klima eller bidrar til korrupsjon.

Medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet til årlig å rapportere om fremdriften i arbeidet med etisk handel og aktsomhetsvurderinger på et definert basisnivå. Rapporten for offentlig sektor gjelder anskaffelser og rapporten er offentlig tilgjengelig. Medlemmenes innmeldingstidspunkt vil påvirke hvor langt de har kommet i arbeidet.

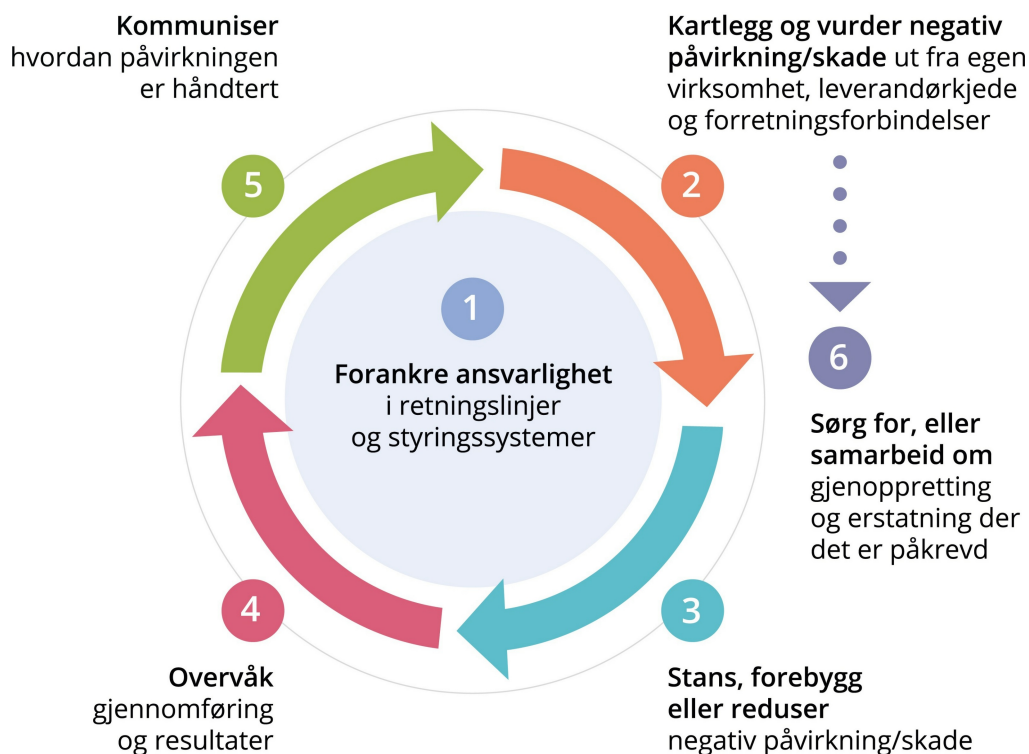


Heidi Furustøl

Daglig leder

Etisk handel Norge

Rapportering på aktsomhetsvurderinger med hensyn til mennesker, samfunn og miljø



Årsrapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger utelukker ikke at en virksomhet har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Metoden for aktsomhetsvurderinger er godt egnet til å bistå virksomheter til å opptre ansvarlig gjennom å kartlegge og håndtere risiko for negative påvirkninger og skade forårsaket av egen virksomhet, i leverandørkjeden og hos forretningsforbindelser, med hensyn til grunnleggende menneskerettigheter, miljø og korrupsjon. Det vil, basert på hvor i leverandørkjeden en virksomhet befinner seg, naturlig være ulik grad av delaktighet innenfor de ulike trinnene, men enhver virksomhet har plikt til å utøve ansvarlighet innenfor de ulike trinnene. Ansvarlighet i denne forbindelse for offentlig sektor baseres i stor grad på virksomhetens egen forankring, systemer og rutiner, egne vurderinger i forhold til risiko (basert på anerkjente kilder og egen kompetanse/erfaring), oppfølging av leverandør/kontrakt, kommunikasjon med berørte parter og samarbeid/bidra/påse sammen med leverandør om forbedringer/avvikshåndtering. Alle medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet på prinsipperklæringen om bærekraftig forretningspraksis med bruk av aktsomhetsvurderinger. Offentlige oppdragsgivere/virksomheter forplikter seg til å arbeide aktivt for samme mål innenfor det handlingsrommet loven til enhver tillater. I henhold til første pilar i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) har det offentlige et juridisk ansvar for å beskytte menneskerettighetene gjennom å utføre aktsomhetsvurderinger både i egne organer, i eierskap og i offentlige anskaffelser.

Denne årsrapporten er delt inn i kapitler basert på OECDs aktsomhetsvurderingsmodell, samt hensyntar de fire fasene av anskaffelsesprosessen for offentlig sektor. Anskaffelsesprosessen består av; 1. forankring, 2. planlegging, 3. gjennomføring og 4. oppfølging. De fire fasene er beskrevet i parentes i innholdsfortegnelsen under de seks trinnene i OECDs aktsomhetsmodell.

Forord fra virksomhetsleder

Universitetsstyret vedtok i sitt møte 9. mars 2021 strategien «Prinsipper og etiske retningslinjer for arbeid med anskaffelser ved UiO, 2021–2024». Strategien er tydelig på hvordan Universitetet i Oslo (UiO) skal vektlegge ivaretagelse av etikk- og samfunnsansvar i sine anskaffelser, herunder også klima- og miljøhensyn. Det stilles miljøkrav i relevante anskaffelser som vektas med minimum 30 prosent, og UiO har etablert en egen gruppe som håndterer klima- og miljøutfordringer ved anskaffelser. Klima- og miljøstrategien med tiltaksplan for UiO ble vedtatt og iverksatt i 2022. Arbeidet med tiltak på anskaffelsesområdet er et av satsingsområdene for å styrke klima-, miljø og bærekraftsarbeidet ved UiO.

Vår erfaring er at dersom vi skal lykkes, må vi skape kapasitet gjennom kompetanse og samarbeid. UiO bygger kapasitet blant annet gjennom medlemskap i Grønt Punkt Norge AS, Nettverk for miljømerket innkjøp, Etisk handel Norge, Transparency International Norge og Skift - Næringslivets klimaledere. For UiO er kjernen i dette arbeidet å finne muligheter til å foreta «bedre valg». Til støtte for å gjøre «bedre valg», har vi hjelpemidler som kan benyttes i den enkelte anskaffelse og obligatorisk elektronisk utfylling av relevante felter i vårt konkurransegjennomføringsverktøy.

Kompetanse, nettverk og styringssystemer gjør at UiO kan identifisere risiko og iverksette relevante tiltak der det kan ha effekt. Forbedring og utvikling innen innkjøpsrelatert bærekraftsarbeid er et kontinuerlig utviklingsarbeid, som blant annet drives videre gjennom deltakelse i ulike nettverk og fora, både internt og eksternt.

Systematisk utviklingsarbeid på bærekraftige løsninger og valg holder bevisstheten oppe og øker kompetansen på alle nivå i vår innkjøpsorganisasjon.

" Vår erfaring er at dersom vi skal lykkes, må vi skape kapasitet gjennom kompetanse og samarbeid. "

Svein Stølen
Rektor

Nøkkelinformasjon om virksomheten og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om virksomheten

Navn på virksomheten

Universitetet i Oslo

Adresse hovedkontor

Oslo

Antall ansatte

6 969

Navn, tittel og tlf.nr. for kontaktperson for rapporten

Gruppe for samfunnsansvar i anskaffelser

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

innkjop-etikk@admin.uio.no

Beskrivelse av virksomhetens struktur

For beskrivelse av organisasjonsstruktur, se UiOs organisasjonskart:
<https://www.uio.no/om/organisasjon/organisasjonskart/>

Autonomi er en sentral verdi i virksomheten, beslutninger er delegert i tre nivåer og det er om lag 300 forskjellige beslutningstakere med budsjettsdisponeringsmyndighet som avgjør prioritering av innkjøp og vektlegging av samfunnsansvar.

Sentral innkjøpsenhet koordinerer arbeidet med rammeavtaler og gir rådgivning til enhetene i forbindelse med enkeltanskaffelser. Enheten forvalter prinsipper for anskaffelser (strategi) som vedtas av universitetsstyret.

Informasjon om anskaffelser/avtaler

Samlet verdi innkjøp av varer og tjenester i rapporteringsåret (NOK)

2 792 349 756

Totalt antall aktive anskaffelser/avtaler i rapporteringsåret

614

Oppgi antall avtaler hvor det har vært gjennomført kontraktsoppfølging under rapporteringsåret

3

Mål og fremdrift

MÅL OG FREMDRIFT I RAPPORTERINGSÅRET

1

Mål : Benytte eksterne rapporter, eksempelvis fra Factlines, i forbindelse med oppfølging og risikokartlegging for utvalgte anskaffelser

Status : Rapport med risikovurdering fra Factlines ble gjennomgått. Et utvalg av leverandører ble nøyere gjennomgått. Det avdekket noen utfordringer knyttet til egenrapporteringen, men det avdekket også konkrete mangler som ble gjenstand for oppfølgingspørsmål.

2

Mål : Gjøre problemstillinger knyttet til etisk handel mer kjent blant anskaffelsesrådgivere, og bidra til økt bruk av Gruppe for samfunnsansvar og eksterne samarbeidspartnere

Status : Det er utarbeidet en sjekkliste for ivaretagelse av samfunnsansvar, herunder etisk handel. Formålet er å gi støtte til anskaffelsesrådgivere i hvordan de skal ta samfunnsansvar i anskaffelser.

MÅL FOR KOMMENDE ÅR

1

Avklare med universitetsledelsen hvilke ressurser man ønsker å bruke på arbeidet for å oppnå basisnivå i aktsomhetsvurderinger

2

Dersom avklaringen er positiv skal det utarbeides en tiltaksplan, og arbeidet skal struktureres og systematiseres for å kunne drive i henhold til Etisk handel Norge sitt basisnivå innen 2025.

A woman wearing a traditional conical hat with a pink ribbon and a patterned shirt is smiling and working in a rice paddy field. She is bent over, pulling up a clump of rice plants from the water. The background shows a vast, green rice field under a cloudy sky.

1

Forankring av ansvarlighet i virksomheten

Forankring av bærekraft i virksomheten handler om å ha relevante strategier, planer, policy og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger i anskaffelser som er vedtatt av ledelsen.

For en offentlig virksomhet vil det bl.a. bety å ha egnede rutiner for å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter ved offentlige anskaffelser der det er risiko for brudd på slike rettigheter, i tråd med §5 i Loven om offentlige anskaffelser (LOA). Det betyr også at anskaffelsesstrategi/policy og handlingsplaner omhandler bærekraft. Sentralt i dette er virksomhetens arbeid med aktsomhetsvurderinger. Det vil bla. si å ha strategier og planer for hvordan virksomheten identifiserer og håndterer virksomhetens negative påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø i hele leverandørkjeden. Gjennom å håndtere dette på en god måte bidrar virksomheten til oppnåelse av bærekraftsmålene.

Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes. Arbeidet med aktsomhetsvurderinger, og i denne forbindelse også oppfølging av leverandørenes aktsomhetsvurderinger, bør være en integrert del av virksomhetens anskaffelsesprosess. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Forankring: Anskaffelsesstrategi/policy for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

1.A.2 Hvordan er anskaffelsesstrategi/policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Utviklet av Seksjon for innkjøp. Sendt på høring til ulike beslutningsorganer. Vedtatt av styret.

1.B Forankring: Organisering, internkommunikasjon og kompetanse

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger i anskaffelser for bærekraftig forretningspraksis organisert i virksomheten, og hvorfor?

UiO har en «Gruppe for samfunnsansvar i anskaffelser»

Formålet med gruppen er å erverve, systematisere og dele kunnskap og teknikker slik at UiO effektivt ivaretar samfunnsansvar i sine anskaffelser.

I utgangspunktet er det den enkelte anskaffelsesrådgiver som skal vurdere de konkrete anskaffelsene og deres risiko og potensiale. Det utarbeides en sjekkliste som skal benyttes ved oppstart av anskaffelser. I tillegg kan den enkelte anskaffelsesrådgiver be om og motta støtte og bistand fra «Gruppe for samfunnsansvar i anskaffelser».

Enkelte rammeavtaler velges ut for rapportering til Factlines, der leverandøren selv gjør en egen vurdering og denne følges opp av den enkelte saksbehandler. Rapporten til Factlines søker å avdekke risikoen for brudd på menneskerettigheter i leverandørkjeden.

1.B.2 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å arbeide med aktsomhetsvurderinger i anskaffelser og følge opp dette hos leverandører?

Kompetanse om aktsomhetsvurderinger som sådan har ikke vært prioritert.

Grunnleggende kompetanse om samfunnsansvar ivaretas gjennom at anskaffelsesrådgivere skal sertifiseres innen SOA Bærekraft. Gruppe for samfunnsansvar i anskaffelser bistår med spesialkompetanse der den blir etterspurt. Ved høyrisikoanskaffelser er rutinen at gruppa skal kontaktes ifm utarbeidelsen av konkurransegrunnlag.

1.C. Forankring: Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn og miljø forankret i virksomhetens strategier og handlingsplaner?

Forankret i følgende dokumenter:

- Strategi 2030
- Prinsipper for anskaffelser
- Helhetlig klima- og miljøstrategi
- Handlingsplan for klima og miljø

Alle strategier og handlingsplaner, inkludert dokumentasjon av resultater der de måles, er tilgjengelig på virksomhetens nettside.

1.D Forankring: Partnerskap og samarbeid med leverandører

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av ansvarlighet og bærekraft i møte med leverandørkjeden?

Våre etiske prinsipper fremkommer i konkurransegrunnlag, samt at det for anskaffelser over EØS-terskel er et obligatorisk krav å fylle ut ESPD-krav der brudd på etiske vilkår er eksklusjonsgrunn.

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i anskaffelser under rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

Vi så behovet for en systematisk og effektiv dokumentasjon av vurderinger knyttet til flere av "samfunnsansvars temaene". Det er utarbeidet en sjekkliste for vurdering av samfunnsansvar i anskaffelser. Erfaringene med dette har vi ikke foreløpig. Det er planlagt en vurdering av bruk og nytte i Q1 2023.

Det er igangsatt et forskningsprosjekt knyttet til bærekraftige anskaffelser, der cateringavtalene brukes som gjenstand for forskningen. Disse avtalene vil ha et svært høyt ambisjonsnivå på bærekraft, herunder etisk handel, miljø og klima.

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning eller skade på, mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden.

For offentlig sektor vil det være vesentlig å foreta denne type kartlegging i flere faser av en anskaffelsesprosess. Først overordnet i planleggingsfasen og deretter i konkurransegjennomføringen. Virksomheten må i planleggingsfasen tilegne seg overordnet kunnskap om risikobildet for de aktuelle produkter/tjenester som inngår i anskaffelsen. Deretter, ut fra grad av risiko, tilpasse videre dialog, krav, kriterier og oppfølging mot aktuelle tilbydere/leverandører (konkurransegjennomføring).

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, samfunn og miljø må også inngå i kontraktsoppfølgingen for å redusere og forebygge risiko for menneske, samfunn og miljø. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av tilbydere/leverandører er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.



2.A Kartlegging og prioritering

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.1 Risikokartlegging

Den enkelte anskaffelsesrådgiver, i samråd med kjøpende enhet, vurderer selv risiko og bruker sjekklisten for iveretakelse av samfunnsansvar i anskaffelsen. De kilder som benyttes er gjerne anskaffelser.no sin høyrisikoliste. Sjekklisten inneholder en rekke referanser til kilder for vurderinger. Endelig kan "Gruppe for Samfunnsansvar" bidra med videre kilder for risikovurdering.

I umodene markeder benyttes ikke standard kontraktsvilkår fra DFØ og Etisk Handel Norge

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.2 Etske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen

1

I hvilke type anskaffelser	Anleggsarbeid ifm arkeologiske utgravinger
Ant. leverandører på avtalen	3
Anvendt som kvalifikasjonskrav	
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Stilt krav til lønns- og arbeidsvilkår, krav til bruk av lærlinger, begrensning av antall ledd i leverandørkjeden og særlige miljøbestemmelser

2

I hvilke type anskaffelser	Mobile enheter
Ant. leverandører på avtalen	2
Anvendt som kvalifikasjonskrav	
Anvendt ved tildeling av kontrakt	

Anvendt som kontraktsvilkår	DFØ/EHN sine etiske kontraktsvilkår
-----------------------------	-------------------------------------

3

I hvilke type anskaffelser	Nettverksutstyr
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Særskilte krav til etikk og miljø.

4

I hvilke type anskaffelser	Dentale forbruksvarer
Ant. leverandører på avtalen	2
Anvendt som kvalifikasjonskrav	
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	DFØ/EHN sine etiske kontraktsvilkår

5

I hvilke type anskaffelser	Leie av kaffemaskin
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	DFØ/EHN sine etiske kontraktsvilkår. Krav om innmelding i Factlines

6

I hvilke type anskaffelser	Medikamenter/Legemidler
----------------------------	-------------------------

Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	DFØ/EHN sine etiske kontraktsvilkår.

7

I hvilke type anskaffelser	Tannimplantater
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	DFØ/EHN sine etiske kontraktsvilkår. Krav om innmelding i Factlines

8

I hvilke type anskaffelser	Tann tekniske produkter og tjenester
Ant. leverandører på avtalen	2
Anvendt som kvalifikasjonskrav	
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Krav om innmelding i Factlines

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE

2.A.3 List opp virksomhetens prioriterte risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Relatert tema	Geografi

Vi har ikke gjort en overordnet prioritering av risiko tilknyttet enkelte anskaffelsesområder. Vurdering av risiko gjøres i enkeltavtaler.

2.A.4 Beskriv prioriterte risikoområder og bakgrunn for prioriteringen av disse. Beskriv hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert/dere har snakket med. Beskriv videre også om det er identifisert områder eller tema hvor det er manglende informasjon for å danne seg et helhetlig bilde, og hvordan dere planlegger å gå frem for å få mer informasjon/håndtere dette.

3

Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte.

For offentlig sektor vil kartleggingen bl.a. innebefatte å benytte informasjon, kunnskap og dokumentasjon som leverandør innehar. Leverandør skal inneha oversikt over bl.a. risiko på land- og sektornivå og kunnskap om hvordan prioritere basert på mest vesentlig negativ påvirkning mennesker, samfunn og miljø. Dog må virksomheten selv gjøre sine innledende vurderinger på risiko og prioritering av dette.

Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres.

Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne strategier, policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FNs bærekraftsmål.



3.A Stans, forebygg eller reduser (planlegging, gjennomføring og oppfølging)

3.A.1 Legg til mål, status på fremdrift, og beskriv tiltak dere har iverksatt for å håndtere virksomhetens prioriterte negative påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø.

Prioritert negativ påvirkning/skade	
Overordnet mål :	UiO har overordnede mål om å redusere sitt klimaavtrykk
Status :	
Mål i rapporteringsåret :	Gjennomføre målsetningen i klima-tiltaksplanen

Utførte tiltak og begrunnelse :

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

ANDRE TILTAK FOR Å HÅNDTERE NEGATIV PÅVIRKNING

Beskriv virksomhetens generelle tiltak for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning knyttet til anskaffelser, også i leverandørkjeden.

3.B.1 Reduksjon av natur- og miljøpåvirkning

1. Bruk av Svanemerket eller tilsvarende for aktuelle områder.
2. Øke omfanget av gjenbruk og vurdere rammeavtaler med leverandører i sirkulærmarkedet. UiO skal ha mellomlager for møbler, med tilknyttede løsninger for reparasjon og digital formidling av møbler til ombruk.
3. Unngå unødvendige engangsprodukter på møter og arrangementer, og formidle dette som krav til leverandører.
4. Kreve bedre tilbud av bærekraftig mat som en del av rammeavtale for catering.
5. Forlenge levetiden på IT-utstyr.

3.B.2 Reduksjon av klimagassutslipp

1. Klimaregnskap.
2. Kutt i flyreiser.
3. Inn tatt livssyklus kostnader som del av prisskjema.

3.B.3 Tilpasning av egen innkjøpspraksis (sourcing)

Utarbeidet en sjekklister for å ivareta bærekraft/samfunnsansvar i anskaffelser, som skal benyttes i alle anskaffelser over 100.000 NOK.

Sjekklister omfatter følgende tema: Miljøpåvirkning og klima, Livssyklus-kostnader (LCC), Menneskerettigheter, Begrensninger av antall ledd i leverandørkjeden, Universell utforming, Arbeidslivskriminalitet og Lærlinger.

UiO gjennomfører konkurranser innen en rekke ulike kategorier. Utfordringene varierer mellom markedene og en rekke markeder framstår som umodne. I konkurransen foretas det en konkret vurdering om hva som er vesentlig risiko og hvilke muligheter som finnes for å redusere negative virkninger.

3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer

Der det er relevant søker vi å synliggjøre de miljømerkede produktene i bestillingssituasjonen. På denne måten er relevant informasjon tilgjengelig i beslutningssituasjonen.

3.B.5 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

3.B.6 Bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden

Egen virksomhet: Vi benytter habilitetsskjema i alle anskaffelser. Vi har vedtatt etiske retningslinjer som gjelder for saksbehandling og også for leverandører. Vi er medlem av Transparency International som ved ujevne mellomrom inviteres for å gi påfyll av kompetanse.

3.B.7 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ innvirkning på mennesker, samfunn og miljø



4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåkning av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger ved anskaffelser og i kontraktsoppfølging.

Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre (f.eks leverandører).

Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger ved anskaffelser og i kontraktsoppfølging brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A. Overvåke og evaluere (oppfølging)

4.A.1 Beskriv hvem som har ansvar for å overvåke effekten av tiltak iverksatt for å håndtere virksomhetens vesentlige risiko for skade/negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø i forbindelse med anskaffelser, og hvordan overvåkingen gjennomføres i praksis.

Det er den enkelte anskaffelsesrådgiver som foretar vurderinger. Ut i fra vurderinger gjennomføres det tiltak som markedsdialog, krav om bruk av standarder, eventuelt anvendelse av DFØ og Etisk Handels standard kontraktsvilkår, med påfølgende oppfølging. Det foretas ikke systematisk evaluering eller aggregering, men benyttes annarkjent metodikk som forventes å virke forebyggende og være egnet til å avdekke og rette eventuell skade.

4.A.2 Hvor mange leverandører har vært gjenstand for kontraktsoppfølging knyttet til bærekraft, inkludert etiske- og sosiale krav, i rapporteringsåret (gjelder avtaler inngått i rapporteringsåret og avtaler inngått tidligere år)?

3 stk.

4.A.3 Er det i rapporteringsåret identifisert avvik fra de etiske- og sosiale kravene hos aktører i leverandørkjeden?
Faktiske negative konsekvenser for mennesker og miljø omfattes. Manglende åpenhet om leverandørkjede og manglende bærekraftspolicy kan også være vanlige avvik. Hvis ja: Angi type avvik, hvor i leverandørkjeden avvikene er identifisert, tiltak iverksatt for å rette avvikene, samt status.

1

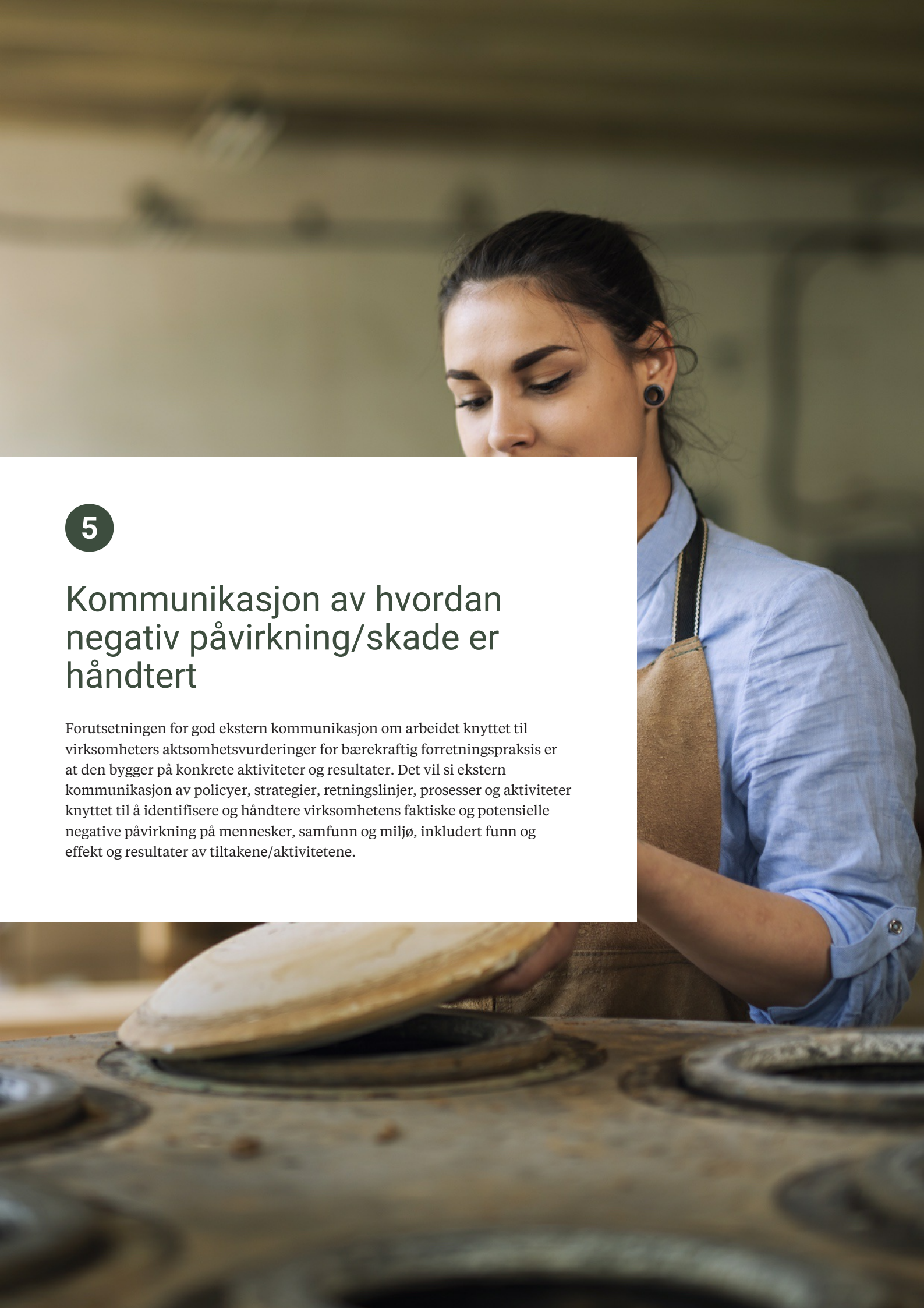
Type avvik (barnearbeid, HMS, lønn, arbeidstid etc)	Manglende kontroll på verdikjede
Hvor i leverandørkjeden?	Råvare + produksjon
Tiltak iverksatt for å rette avvik	Gjennomført møte med leverandør.
Status	Vurderer å stille krav til kontroll på verdikjede i ny anskaffelse

2

Type avvik (barnearbeid, HMS, lønn, arbeidstid etc)	Mangler rutiner på oppfølging av leverandørkjeden
Hvor i leverandørkjeden?	Systemnivå
Tiltak iverksatt for å rette avvik	Ingen
Status	

3

Type avvik (barnearbeid, HMS, lønn, arbeidstid etc)	
Hvor i leverandørkjeden?	
Tiltak iverksatt for å rette avvik	
Status	

A woman with dark hair tied back, wearing a light blue button-down shirt and a brown leather apron, is focused on her work. She is looking down at a large, round, metal object, possibly a lid or a piece of equipment, which is resting on a surface. The background is blurred, showing what appears to be a kitchen or industrial setting with various equipment and structures.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomhetens aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Det vil si ekstern kommunikasjon av policyer, strategier, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere virksomhetens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, inkludert funn og effekt og resultater av tiltakene/aktivitetene.

5.A. Kommunisere eksternt (oppfølging)

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med aktsomhetsvurderinger i anskaffelser, kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

På egne nettsider:

<https://www.uio.no/om/strategi/miljo/klimaregnskap/>

<https://www.uio.no/om/strategi/berekraftsmal/>

<https://www.uio.no/om/strategi/miljo-og-klimastrategi/index.html>



6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker, samfunn eller miljø, håndteres skaden gjennom å sørge for eller samarbeide om gjenoppretting.

Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for, eller samarbeide om, tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert. Ved inngåelse av leverandørkontrakter, hvor det viser seg at leverandøren, enten direkte eller indirekte, har bidratt til skade på mennesker, samfunn og miljø, forventes det at også oppdragsgiver bidrar til gjenoppretting. Grad av bidrag til gjenoppretting fra oppdragsgiver kan i denne sammenheng variere. I mange tilfeller vil den mest aktuelle handlingen være, som et minimum, å påse at leverandør utfører sin plikt til å bidra til gjenoppretting videre i leverandørkjeden. (Kontraktsoppfølging på pkt. 2.6 i kontraktsvilkår for ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter i leverandørkjeden, utarbeidet av DFØ og EHN).



6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens strategi/policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser for mennesker, samfunn og miljø

Vår forpliktelse vil være å følge opp, gjennom de leverandører vi har valgt, at de bidrar til og sikrer oppretting. Dette skjer i de tilfeller der kontraktsvilkårene er innarbeidet.

6.A.2 Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

UiO har ikke i rapporteringsåret registrert avvik til behandling eller oppfølging.

6.B Sikre tilgang til mekanismer for gjenoppretting (oppfølging)

6.B.1 Beskriv hva virksomheten gjør for å sikre at påvirkede arbeidere og lokalsamfunn i leverandørkjeden har tilgang til effektive mekanismer for gjenoppretting, når det er aktuelt

Kontaktinformasjon:

Universitetet i Oslo
Gruppe for samfunnsansvar i anskaffelser
innkjop-etikk@admin.uio.no